

TRANSFER ZKUŠENOSTÍ PRO ROZVOJ A OBNOVU VÁLKOU POSTIŽENÝCH OBLASTÍ UKRAJINY

Mgr. Michael Pondělíček, Ph.D. a doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D. et Ph.D.
Institut veřejné správy a regionálních studií, Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze
michael.pondelick@cvut.cz, vladimira.silhankova@cvut.cz

Rozvojový projekt s názvem „Posilování kapacity a transfer znalostí na VŠ pro rozvoj postižených oblastí Ukrajiny“ realizoval Masarykův ústav vyšších studií Českého vysokého učení technického v Praze od dubna do prosince 2024. Projekt byl finančně podpořen ve výběrovém řízení Ministerstva zahraničních věcí ČR na podporu Ukrajiny a je součástí České rozvojové pomoci – Czech Aid.

Smyslem projektu bylo ukázat nejen akademické obci, aktivním občanům, nevládním neziskovým organizacím a zástupcům veřejné správy, jak lze provádět plánování rozvoje a obnovy měst a obcí v podmínkách poválečné obnovy a transformující se ekonomiky a nakládání s omezenými zdroji tak, aby byli sami schopni v rámci společensky odpovědné vědy a výuky na vysokých školách následně zajistit vyučování a případně i konzultační činnost v oblasti efektivního plánování rozvoje a poválečné obnovy měst a vesnic.

Hlavním partnerem z ukrajinské strany byla O. M. Beketovova národní univerzita urbánní ekonomie v Charkivu. V průběhu realizace projektu si ukrajinské univerzity informaci i projektu vzájemně sdílely, a tak se nakonec do projektu zapojilo dalších sedm (Poliská národní univerzita v Žitomýru, Žitomýrská národní polytechnika, Lvivská národní polytechnická univerzita, Mykolajevská zemědělská univerzita, Oděská národní polytechnická univerzita a Oděská národní ekonomická univerzita. Namísto plánovaných 40-60 účastníků se tak do projektu zapojilo přes 400 ukrajinských akademických pracovníků a studentů, vč. ukrajinských studentů, kteří aktuálně studují na ČVUT.

Projekt byl rozdělen do několika etap. V první fázi projektu byl vytvořen výukový kurz pro ukrajinské posluchače, který byl v červnu verifikován pilotní výukou v češtině pro ukrajinské studenty studující aktuálně na českých vysokých školách, zejména na ČVUT a české krajany sdružené v krajanském spolku volyňských Čechů v Žitomýrské oblasti Ukrajiny. V této fázi jsme si ověřovali jak obsahovou stránku výukového kurzu – relevantnost přednášených témat pro aktuální situaci na Ukrajině, tak i technickou stránku věci – online přenos na Ukrajinu. V technické rovině se např. ukázalo, že není reálné přenášet kurz celý den online z důvodu nestability signálu a elektrické energie na Ukrajině. Na základě poznatků z pilotního kurzu proto byly provedeny úpravy formy a rozsahu výuky v jednotlivých výukových dnech.

Obrázek 1: Účastníci pilotního kurzu s jeho realizátory

Zdroj: foto Radko Palic

Uprostřed Prof. Vladimíra Dvořáková, CSc., ředitelka MÚVS ČVUT v Praze, vlevo dále doc. Vladimíra Šilhánková, Ph.D., dr. Lucia Dobrucká a dr. Martin Maštálka

Druhou fází projektu byla cesta akademických pracovníků z ČVUT na Ukrajinu, která se uskutečnila v srpnu tohoto roku. Vzhledem k aktuální bezpečnostní situaci nemohla být cesta realizována do zamýšleného Charkivu. Jako náhradní cíl jsme tedy zvolili bezpečnější Žitomyr a zavítali na tamější Poliskou národní univerzitu. Zde proběhl dvoudenní intenzivní kurz. Kurz kombinoval přednášky a praktické nácviky, které byly jeho poměrně významnou součástí. Cvičení představovala praktické hry orientované na stanovení priorit, plánování a vyjednávání a také na nácvik technik pro participaci a rozvoj spolupráce. Kurz probíhal v příjemném a přátelském ovzduší plném diskusí a také sdílení zkušeností a konzultací nad problémy Ukrajiny v sounáležitosti přítomných a v očekávání přímých výstupů. Během výuky byl bohužel i několikrát vyhlášen letecký poplach, který ovšem výuku po ověření nezastavil. Jedna z účastnic kurzu uvedla, že *Ukrajinci jsou nesmírně vděční za realizaci tohoto kurzu, neboť přináší nejen cenné poznatky a zkušenosti, ale také ukazuje, že Evropa na Ukrajinu myslí a plánuje s ní společnou budoucnost, což obyvatele Ukrajiny povzbuzuje v jejich boji proti ruské agresi.*

Obrázek 2: Účastníci kurzu během nácviku vyjednávacích technik

Zdroj: foto Iveta Šilhánková

Obrázek 3: Vybombardovaná budova základní školy v Žitomyru

Zdroj: foto Vladimíra Šilhánková

Obrázek 4: Účastníci kurzu v Žitomyru

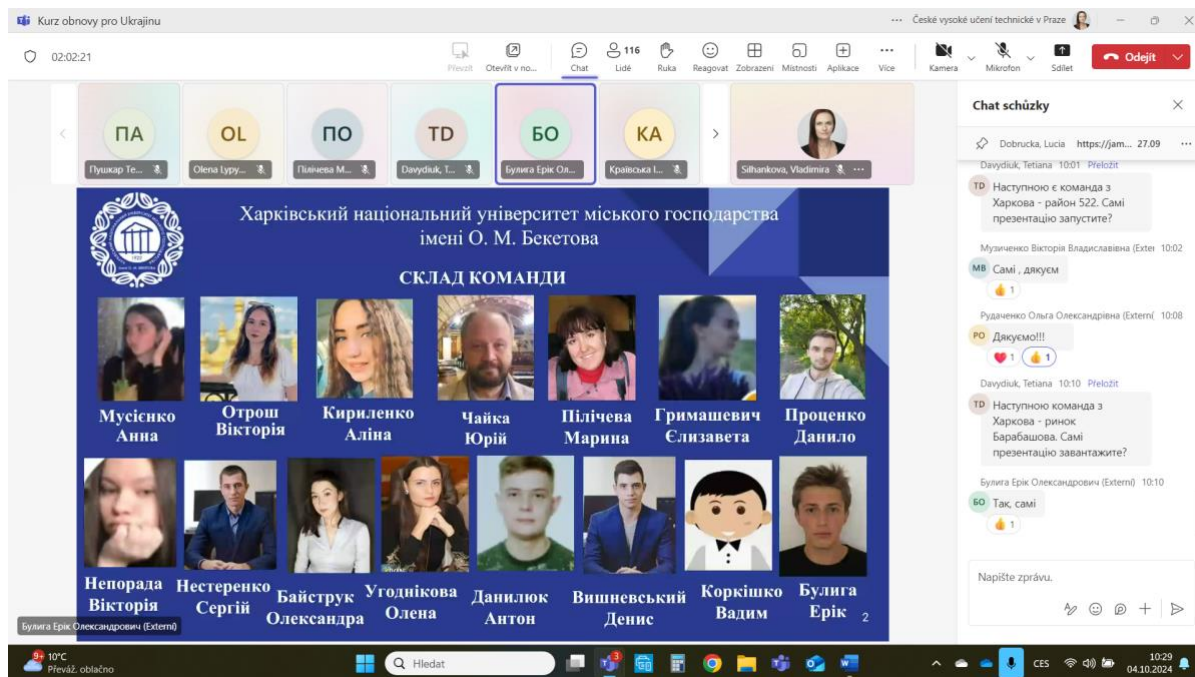
Zdroj: foto Olexandr Kučuk-Jaščenko

V popředí zleva Bc. Iveta Šilhánková, dr. Tetjana Davidjuk, dr. Michael Pondělíček a doc. Vladimíra Šilhánková

Hlavní fází realizace projektu byla realizace online kurzu, který byl přenášen do výše uvedených osmi ukrajinských univerzit. S ohledem na technické možnosti byl kurz rozdělen na deset půldnů, v rámci nichž se kombinovala přímá výuka s přednahránými přednáškami, nácvikovými hrami a konzultacemi zpracovávaných případových studií – projektů. Do této etapy projektu se zapojilo na 400 posluchačů, kteří se následně rozdělili na čtrnáct pracovních skupin. Každá skupina zpracovávala svoji případovou studii obnovy válkou poškozeného území např. na revitalizaci letiště v Charkivu, rekonstrukce vojenskými zásahy poničeného

charkovského paláce sportu, revitalizace hotelu v Mykolajivu či obnovu kartonážní továrny v Žitomyru. V závěru kurzu každá skupina svůj projekt prezentovala.

Obrázek 5: *Printscreen z jedné závěrečné prezentace*

Zdroj: Vladimíra Šilhánková

Kurz byl následně doplněn o výukový text v ukrajinštině, který byl v tištěné podobě rozeslán na zúčastněné univerzity a zároveň byl účastníkům a dalším zájemcům zpřístupněn na webových stránkách projektu i jednotlivých škol.

Poslední aktivitou realizovanou v rámci projektu byla exkurze pro vybrané nejlepší účastníky kurzu za příklady dobré praxe do Prahy, který se uskutečnil v polovině října. Exkurze se zúčastnili čtyři zástupci z Charkivské O. M. Beketovovy národní univerzity urbánní ekonomie a čtyři zástupci z Poliské národní univerzity v Žitomyru a také ukrajinští studenti, kteří studují na ČVUT v Praze. Terénní exkurze kombinovala návštěvy rozvojových lokalit jako je např. Nákladové nádraží Žižkov, Rohanský ostrov či Development Smíchov s návštěvami plánovacích institucí jako je Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy s dalšími provozovateli zařízení kritické infrastruktury – Podolská vodárna a dalšími institucemi např ASOKOL, který se věnuje organizaci sběru použité elektroniky a její recyklaci nebo Ekocentra Koniklec, které se zabývá otázkami práce s dešťovou vodou v městském prostoru.

Obrázek 6: Účastníci exkurze na Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy s dr. Jaromírem Haincem

Foto: Iveta Šilhánková

Cíl a smysl projektu byly nejen naplněny, ale několikanásobně překročeny, protože se podařilo aktivizovat místní ukrajinskou intelektuální elitu a ukázat válkou poničené zemi, že to jde, a revitalizace a rekonverze území má do budoucnosti smysl. Povedlo se také dokázat, že ČVUT není jen pasivním pozorovatelem dějů v Evropě a na Ukrajině a umí přispět k rozvoji země do budoucnosti.

Veliký dík realizátorů projektu patří dr. Tetianě Davydiuk, která celý kurz do ukrajinštiny tlumočila a rovněž přeložila veškeré studijní i organizační materiály projektu.

Ministry of Foreign Affairs
of the Czech Republic